

שיחת השבוע

ערב שבת-קודש
פרשת ואתחנן (נחמו)

הגיליון השבועי לכל יהודי 972

י"ד במנחם-אב התשס"ה
(19.8.05)

יוצא לאור על-ידי צעירי-אגודת-חב"ד — המרכז ת"ד 14 כפר חב"ד 72915, טל' 03-9607588 • עורך: מנחם ברוד • יו"ר: הרב יוסף-יצחק אהרונוב

יש חדש

יום של תורה

ביום רביעי, י"ט במנחם-אב, יתקיים בע"ה בהיכל ישיבת תומכי-תמימים בכפר-חב"ד יום של תורה — 'ירחי כלה'. מהשעה 12 בצהריים ועד 9:30 בערב יושמעו שיעורים במגוון סוגיות, בנגלה ובחסידות, מפי גדולי הרבנים, ראשי-הישיבות המשפיעים. יושם דגש על סוגיות הלכתיות — בשר בחלב, מקומה של המזוזה, ברכות הנהנין, העתקת קברים, השקעות כספים, השתטחות על קברי צדיקים, העברת בית-כנסת ועוד. יום זה נועד במיוחד לציבור של 'בעלי-בתי', ובכך ניתנת להם הזדמנות להקדיש יום ללימוד תורה. לפרטים: הדרך הישרה, טל' 054-6691818.

ספר-התורה הרביעי

ספר-התורה הרביעי שנכתב בעבור ילדי ישראל יסתיים א"ה ביום חמישי, כ' במנחם-אב, במעמד חגיגי מיוחד. כתיבת האותיות האחרונות תהיה בבית-הכנסת 'צמח-צדק' בעיר העתיקה, ומשם תצא התהלוכה לרחבת הכותל המערבי. בספר-התורה הזה השתתפו יותר משלוש-מאות אלף ילדים ציבור הוררים מוזמן לרשום את הילדים לספר-התורה החמישי, שכתבתו מתחילה בימים האלה. מחירה של אות דולר אחד (כ-4.5 ש"ח). אות בספר-התורה היא גם סגולה לשמירה והגנה. טל' 03-9607358.

יהדות ברוסית

הופיע ספר-עזר מעולה להכרת היהדות בעבור ציבור דוברי רוסית. בספר, מדריך ליהדות, מאת הרב אריה-לייב דמיחובסקי, אלף ומאתיים מונחים ומושגים בסיסיים ביהדות. הספר מתאים במיוחד לתלמידים ולמורים בבת-ישראל ובסמינריונים לדוברי רוסית. טל' 054-4524969.

זמני השבוע

ירושלים ת"א	חיפה	באר-שבע	אילת	מירוק
7:31	6:55	7:00	6:50	6:43
8:31	7:53	7:57	7:58	7:56
פרקי אבות: פרק ג				
פקס: 03-9606169				
אינטרנט: www.chabad.org.il				
דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il				
נדפס בדפוס יד-החמישה כפר-חב"ד, טל' 03-9600280				
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות				
נא לשמור על קדושת הגיליון				

שנהיה ראויים לגבורתם

דווקא ברגע המשבר האיום נתגלו תושבי גוש קטיף בשיא יופיים ותפארתם. איפה תמצאו אנשים שעומדים להשליכם מבתיהם, והם מתעקשים להילחם בכוח האמונה והצדק בלבד!

גאה בגיבורי-החיל האלה, שעמדו בגבורה במשך חמש שנות טרור קשות, ספגו כמעט ששת-אלפים טילי קסאם ופצצות מרגמה, ואפילו העוול הזועק לשמים של הגירוש והעקירה לא שבר את רוחם. אנשים יקרים כאלה אין בעולם כולו.

עכשיו יש להם כל הסיבות שבעולם לחוש מרירות ואכזבה. הם הלכו לגוש קטיף בשליחות עם-ישראל. הם היו השכפ"ץ החי שספג את הטרור הערבי, במקום שיתפרץ לעבר אשקלון ואשדוד, באר-שבע וקריית-גת. הם שילמו על כך בדם בניהם ובנותיהם, ובחיים שבהם נפץ הטילים והפצצות הוא שגרת יום-יום. ועכשיו, במקום להעריכם ולהוקירם, הם מקבלים מעם-ישראל את כפיות-הטובה הגרועה ביותר — גירוש ועקירה.

ובכל-זאת הם נחושים להוסיף לתרום לעם-ישראל. גם אם חלק נכבד מעם-ישראל בגד בהם, הם לא מתכחשים לו. הם נוהגים כאם שמוסיפה לאהוב את בנה גם אם הפנה לה עורף. ועל כך הם ראויים להערכה ולהוקרה כפליים.

מהחורבן תצמח הנחמה

רבים מדברים עכשיו על 'היום שאחרי'. ודאי שצריך להשתקם ולהמשיך הלאה, תוך עריכת חשבון-נפש נוקב והפקת הלקחים הנדרשים. אולם לעיתים נראה כי הדיבורים על 'היום שאחרי' באים להמעיס מגודל הטרגדיה שממשלת ישראל מעוללת בימים האלה. כאילו אומרים: לא נורא, נעבור לסדר-היום.

לא-כן הוא. הטרגדיה נוראה. האסון בלתי-נתפס. פשע הגירוש הוא נתעב, לא-אנושי, לא-יהודי. הסכנות שמהלך זה מביאות עלינו — אימות. הסבל הפוקד עכשיו את תושבי גוש קטיף הוא כאין וכאפס לעומת הכאב שכולנו נכאב (והלואי שנתבדה) מתוצאותיה של בריחה זו מפני הטרור. אלא שכיחודים מאמינים, בטוחים אנו שגם מהשבר הזה נקום ונתאושש, ואחרי החורבן הנורא תבוא הנחמה הגדולה.

היום השחור והנורא, שהמוני בית-ישראל התפללו, התחננו וייחלו שלא יגיע, לדאבון-ליבנו הגיע. בשעה ששורות אלה נכתבות מתחילה מכונת ההרס והגירוש במלאכתה האכזרית. הלב מתפלץ. הרגשות נעים כמטוטלת בין זעם אין-אונים נוכח רשעותה ואטימותה של הממשלה, לבין הכאב האין-סופי, הצורב כל-כך, על הרס היישובים הפורחים ועל הפגיעה האיומה בנפש הציבור היקר והנפלא ביותר שעם-ישראל מתברך בו.

בתוך האפלה והקדרות בוקע האור המופלא של האמונה שתושבי גוש קטיף מקרינים. אמונה טהורה, אמיתית, כנה כל-כך. בתחילה היו שסברו כי יש כאן מנגנון של הכחשה והדחקה, בניסיון לברוח מהמציאות הקשה. השבוע התברר כי האנשים האלה נטועים היטב בקרקע המציאות, ועם זה הם מאמינים אמונה שלמה בישועת ה' ושמם בו את מבטחם.

"תפקידנו ליישב את הארץ ולצפות לישועה", הם אומרים. "אם חס-ושלום לא יענו תפילותינו והקב"ה יגזור עלינו להיעקר, נדע זאת רק ביום שאחרי, לא רגע אחד לפני-כן. לכן אנחנו לא אורזים ולא מפרקים, אלא בונים ונוטעים ושותלים". זאת הם אומרים גם כאשר חרב הגירוש והעקירה כבר מונחת על צווארם. איזו עוצמה של אמונה!

לא מפנים עורף

אפילו עיתונאים ציניים אינם יכולים שלא להתפעם. שנים של טפטוף רעל ושנאה כנגד 'המתנחלים' נמשו כדונג בחודשים האחרונים. העיתונאים שנשלחו להתגורר ביישובי גוש קטיף, כדי לדווח משם על הנעשה, פגשו פתאום אנשים שונים לגמרי מאלה שאותם ראו בדמיונם ממסדרונות המערכת. איפה תמצאו אנשים שעומדים להשליכם מבתיהם, והם מתעקשים להילחם בכוח האמונה והצדק בלבד, בלי להרים יד או אפילו להשמיע נאצה כלפי כוחות הגירוש!

דווקא ברגע המשבר האיום נתגלו המתיישבים בשיא יופיים ותפארתם. עם-ישראל יכול להיות

שתי דרכים לגילוי האחדות האלוקית

כמציאות עצמאית, בכל-זאת האמת היא ש"אין עוד מלבדו".

בלי שינויים

כאשר הגילוי מגיע מלמעלה, אין הוא נתון כל-כך לשינויים. הואיל וממילא ההתגלות אינה תלויה במצבו של האדם, אין השינויים הפוקדים את האדם משפיעים על הכרה זו. אולם הגילוי שבא מלמטה למעלה עלול להיות מושפע הרבה יותר על-ידי מצבו של האדם, וכאן יכולים להיות שינוי מיום ליום וכדומה.

לכן דווקא בפסוק השני, המדבר על עבודת האדם, נאמר "וידעת היום". המילה "היום" באה לומר, שבכל יום תהיה הכרה זו, כאילו היא "היום". הדגשה זו באה דווקא בפסוק המדבר על עבודת האדם, שבה עלולים לחול שינויים, ובכל-זאת נדרש יהודי להגיע להכרה מוחלטת באחדות האלוקית החובקת את כל הבריאה, ושהיא תהיה בכל יום בבחינת "היום".

(לקוטי שיחות כרך ד, עמ' 1334)

במוחש ש"ה' הוא האלוקים".

לעומת זאת, הפסוק השני מדבר על הכרה זו, כפי שהיא באה על-ידי עבודת האדם, המטפס ועולה מלמטה למעלה. היהודי נדרש ללמוד ולהבין את משמעות המהות האלוקית ("וידעת"), ולאחר מכן עליו להחדיר זאת לליבו ("השבות אל לבבך"), עד שבסופו של דבר חודרת לקרבו ההכרה ש"ה' הוא האלוקים".

לגלות בתוך העולם

לכן בפסוק השני נאמר "בשמים ממעל ועל הארץ מתחת", ואילו בפסוק הראשון לא נאמרו מילים אלה. כאשר הגילוי מגיע מלמעלה אין מקום מלכתחילה לתחושת המציאות העצמית של השמים והארץ, שכן רואים אז בבירור כי כל מהותם היא הכוח האלוקי.

אולם כשהאדם נדרש להגיע מלמטה להכרה זו, אין העולם מאבד לגמרי את תחושת מציאותו. זו עבודתו של האדם, שעליו להגיע להכרה שגם כאשר השמים והארץ נראים

עמיים מופיעות בפרשתנו המילים "ה' הוא האלוקים, אין עוד". פעם אחת: "אתה הראת לדעת, כי ה' הוא האלוקים, אין עוד מלבדו". ופעם שנייה: "וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלוקים, בשמים ממעל ועל הארץ מתחת, אין עוד".

ההבדל הנראה מיד לעין בין שני הפסוקים הוא, שהראשון נאמר כתיאור מאורע — משה רבנו מתאר כאן את מעמד הר-סיני, שבו הקב"ה הראה את עצמו לעם-ישראל, והכול ראו ש"אין עוד מלבדו". לעומת זאת, הפסוק השני נאמר כציווי לעם-ישראל, שנדרש להחדיר לתודעתו הכרה זו ("וידעת היום והשבות אל לבבך").

גילוי מלמעלה ועבודה מלמטה

אולם ההבדל בין שני הפסוקים הוא גם בתוכנם. הפסוק הראשון מדבר על הכרה זו, כפי שהיא באה מלמעלה. זה מה שקרה במעמד הר-סיני — הקב"ה נתגלה לעיני כל ישראל, עד שאצל כל יהודי הייתה ראייה ממשית של המהות האלוקית, והם ראו

מן המעייץ

נושא השבוע: אמירת תהילים

כאילו אמרה דוד מלך ישראל בעצמו.

(שיחות-קודש)

אמרת השבוע

שמים וארץ

חסידיו של רבי אורי מסטרליסק היו מופשטים לגמרי מהחיים הגשמיים. הם היו עניים מרודים, אך לא חשו כל מחסור. לאחר הסתלקותו של רבי אורי, נסעו רבים מהם אל רבי ישראל מרוז'ין. גם שם המשיכו במנהגם, וכשהיו נכנסים אל הרבי, היו שואלים רק בענייני עבודת ה' ולא מבקשים דבר בעניינים גשמיים.

יום אחד קרא להם רבי ישראל מרוז'ין ואמר: "ההלכה היא, שיש להקפיד במיוחד על הכוונה בפסוק 'שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד', וכמו-כן יש לכוון בפסוק 'פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון'. מה לכם כי תבחרו באחד ותזניחו את השני?".

יהודייה פשוטה אומרים תהילים — היא הדרגה העליונה ביותר בדבקות.

(הבעל-שם-טוב)

ביטול הגזרות

גדולה מעלת אמירת תהילים, שבכוחה לבטל את הדינים שלמעלה, ולבטל את הגזרות גם לאחר שנחתמו.

(לקוטי שיחות)

יש להקפיד

יש להקפיד מאוד על אמירת תהילים בכל יום, ואמירת כל התהילים בשבת מברכים החודש. דבר זה נוגע לאדם עצמו, לבני ולבני-בניו.

(היום-יום)

כאמירת דוד המלך

בנוסח ה'יהי רצון' שלאחר אמירת תהילים מבקש כל אחד ואחת מישראל: "שתהא נחשבת לנו אמירת מזמורי תהילים אלו כאילו אמרם דוד מלך ישראל בעצמו". דבר זה מבקש כל אחד ואחד מישראל, גם אם אמר תהילים במהירות וללא כוונות מיוחדות. גם אז הוא יכול לבקש שאמירת תהילים שלו יחשב

מפתחות לכל המנועולים

הבעל-שם-טוב היה אומר: אמירת פרק תהילים לבבי, הטרחה בעשיית טובה ליהודי בגשמיות או ברוחניות, ואהבת-ישראל — הם המפתחות לכל המנועולים של היכלות הרחמים, הרפואה והישועה, ושל דלתות הפרנסה.

(ספר השיחות ת"ש)

זריעת תהילים

כאשר יהודי מעיירה קטנה הולך אחר המחרשה ואומר תהילים, הוא זורע תהילים, ומזה צומח תהילים בכל המדינה כולה.

(הרבי הרי"צ מליובאוויטש)

העולם עומד על אומרי תהילים

על יהודים פשוטים כאלה, אומרי תהילים, אף שאינם מבינים מה שהם אומרים, קיים העולם באמת.

(לקוטי דיבורים)

תמימות אמיתית

התמימות האמיתית — שבה יהודי פשוט או

שיחה ביחידות

רבי יוסף-שלמה כהנמן נדד בין הקהילות הגדולות והחשובות באר"ב לגייס כסף למוסדותיו. יום אחד נקלע לקהילה יהודית, לא-הרחק מבוסטון. בפקס הכתובות שלו הופיע שמו של ראבי צעיר, יליד ארה"ב, בלי שום פירוט נוסף על אופיו ואישיותו.

הראבי הצעיר קיבל את האורח באדיבות, ואף הציע להתלוות אליו לסבב בין בתייהם של נכבדי הקהילה ועשיריה. בעברם מכתובת לכתובת הגיעו לביתו של אחד מעשירי העיר. הראבי אמר לאורחו כי לדעתו המאמץ מיותר, שכן האיש קמץ. ומיד הוסיף ואמר: "אני אומר זאת אף-על-פי שרבה של לובלין, הגאון רבי מאיר שפירא, שביקר אצלנו לפני זמן-מה, השכיל לקבל מגביר זה תרומה נכבדה לשיבתו".

"מיהו האיש וכיצד הצליח אצלו הרב מלובלין?", חקר האורח את מלווהו. זה סיפר על הגביר ועל פרטי ההתרחשות, מדגיש כי גם בעיניו המקרה הוא בגדר תעלומה.

"כשהגיע לכאן הרב מלובלין, פניתי לאותו גביר וביקשתיו לקבוע פגישה לאורח החשוב. הגביר הסכים ובעתה היעודה הופענו במשרדו. 'אצלי יש סכום קבוע, והראבי שלנו יודע זאת היטב; אני נותן חמישים דולר ולא יותר!'; פסק ביוש. אני, שהכרתיו, לא הופתעתי, ולכן גם לא התאכזבתי. לעומתי, הרב מלובלין התאכזב קשות. 'תודה רבה, לא לכך התכוונתי', אמר וקם מכיסאו כדי לצאת מהמשרד.

"ראגע קודם שיצא פנה לפתע הרב אל הגביר: 'יש לי דבר-מה אל כבודו, אולי יסכים לשמוע אותי ביחידות?', שאל. 'בבקשה', ענה הגביר והזמין את הרב לחדר סמוך. הרב מלובלין התנצל לפניי והבטיח שהשיחה לא תארך זמן רב. כעבור כמה דקות סיימו השניים להסתודד ושוב למשרד בפנים שוחקות.

"הגביר הושיט לרב מלובלין המחאה מכובדת על סך אלף דולרים, ואף הבטיח לסייע לו גם להבא. הרב מצידו העתיר על ראש הגביר שפע ברכות ונפרד ממנו בפנים צוהלות". כך סיפר הראבי לאורחו.

למשמע הדברים החל הרב כהנמן לחכך בדעתו, בניסיון לפתור את החידה. הוא הוסיף לחקור את מלווהו, וזה אמר כי בעיניו הרב מלובלין "עשה מעשה קסם" כשהצליח לחלוץ מהגביר הקמץ סכום נכבד כלי-כך. האיש אף הוסיף וסיפר, כי "בדרכנו חזרה ניסיתי

נחמה שלמה

בשבת שלאחר תשעה באב נפתחות שבע שבתות הנחמה. ההפטרות הראשונה מתחילה במילים: "נחמו נחמו עמי". חז"ל מסבירים (איכה רבה ס"א) מדוע נאמרה הנחמה בלשון כפולה ("נחמו נחמו"): "חטאו בכפליים... לקו בכפליים... ומתנחמים בכפליים". במקום אחר (ילקוט שמעוני איכה רמז תתריח) אומרים חז"ל: "לפי שמצוותיה כפולות, נחמותיה כפולות".

כפל זה דורש ביאור: מהו חטא כפול, עונש כפול ונחמה כפולה? אפשר לדבר על חטא קטן וחטא גדול, עונש קטן ועונש גדול, אבל מהו חטא כפול ועונש כפול וממילא גם נחמה כפולה? ועוד, מה פירוש המושג "מצוותיה כפולות"?

שני ממדים

כשהתורה מדברת על כפל, הכוונה היא לכפל ממדים. זה הדבר שמאפיין את חיי היהודי, את התורה ומצוותיה, את החורבן ואת הנחמה — שני הממדים שיש בהם, המימד הגשמי והמימד הרוחני.

יהודי מורכב משני הממדים הללו — גוף ונשמה. שניהם יחד יוצרים מציאות אחת של יהודי. שלמותו היא כאשר שני הממדים הללו שלמים, כשהוא עובד את ה' הן בגופו הן בנפשו. גם במצוות קיימים שני הממדים האלה: בכל מצווה יש הצד הרוחני — הכוונה והרגש, ויש הצד הגשמי — הדרך שבה מקיימים את המצווה בפועל.

זו כוונת דברי חז"ל "מצוותיה כפולות". בכל מצווה יש תוכן כפול, צד רוחני וצד גשמי. כאשר חז"ל אומרים שבני-ישראל חטאו בכפליים, הכוונה שהם חטאו בשני הממדים הללו — הן בצד הגשמי של התורה והמצוות הן בצד הרוחני-ערכי שבהן.

לפיכך גם העונש היה כפול, והחורבן התבטא אף הוא בשני הממדים הללו — חורבן גשמי וחורבן רוחני. יכול היה להיות מצב של חורבן גשמי, אבל ברוחניות היה נשאר האור והגילוי. אולם הם "לקו בכפליים", לא רק בחורבן הגשמי, אלא גם בהסתרת רוחני.

גם בבית-המקדש היו שני ממדים אלה. מצד אחד, היה המקדש בניין גשמי, בעל מידות מוגדרות ומוגבלות; ומצד שני האיר בו אור אלוקי איך-סופי. החורבן פגע לא רק בבניין הגשמי, אלא גם בהארה הרוחנית, ולכן זו מכה כפולה. וכאשר תבוא הנחמה, תהיה אף היא כפולה — לא רק שלמות של הבניין הגשמי, אלא גם שלמות של ההארה האלוקית הרוחנית.

ט"ו באב

שבת נחמו חלה השנה בט"ו באב, שעליו נאמר (תענית כ"ב) "לא היו ימים טובים לישראל כחמישה-עשר באב (וכיום-הכיפורים)". מעלתו של ט"ו באב על שאר החגים בהיותו חל מיד לאחר האבל והצער של תשעה באב. בכך הוא מבטא את העלייה שבאה בעקבות הירידה — את הגאולה שנוולדת מתוך החורבן.

אפשר למצוא רמז לכך גם באחד המאורעות שאירעו בט"ו באב: הגמרא (שם ל"ב), מציינת "שכלו בו מתי מדבר". מדי שנה, בט"ו באב, מתו במדבר מי שגזרה עליהם הגזרה שלא יינסו לארץ. בשנה האחרונה עשו בני-ישראל את ההכנות שהיו רגילים להן משנים קודמות, וכשהגיע ט"ו באב ולא מתו, הבינו שנתבטלה הגזרה. אס-כן, הגזרה כבר נתבטלה בט"ו באב, וט"ו באב רק גילה זאת.

זו אפוא משמעותו של ט"ו באב: יום זה מגלה, שכל תכלית הגלות והחורבן היא לצורך העלייה של הגאולה השלמה. לכן הוא יום-טוב ש"לא היו ימים טובים לישראל" כמותו. עלייה גדולה וכפולה זו תושג על-ידי המלך המשיח, שנשמתו היא הנשמה הכללית והכוללת של כל הנשמות, נשמה שיש בה כל השלמויות. לכן המשיח יביא נחמה כפולה ושלמות בכל המובנים, ומזה תבוא השמחה הגדולה והשלמה של הגאולה, שתבוא בקרוב ממש.

לדלות מפיו של הרב מלובלין את תוכן שיחתם הקצרה, שחוללה את המהפך המופלא, אולם הוא השיב לי כי כבר נתן את מילתו לגביר שלא לגלות את הסוד.

כהנמן. "אני מסכים שאין כל טעם כי נלך לביתו של אותו גביר; יהיה בכך משום בזבוז זמן", אמר לכווייתו. לאחר שסבב הביקורים המשותף של השניים הסתיים, הם נפרדו לדרכם.

כמה שעות אחר כך פנה הגאון לביתו

לפתע הבריק רעיון בראשו של הרב

של 'הגביר הקמץ'. בינו לבין עצמו כבר החליט כי לא יבקש מהגביר תרומה כספית, ללא דבר אחר לגמרי.

כשהופיע בלשכת הגביר קידמו הלה בתמיהה גדולה: "מדוע הטריח כבוד הרב את עצמו לבדו; ומדוע לא יבקש מהראבי שלנו להתלוות אלי?".

חיך קל עלה על שפתי הרב. "באתי לכאן לבד, משום שלא התכוונתי לבקש ממך תרומה", ענה. תשובתו התמיהה את הגביר: "לשם-מה אפוא טרח ובא אלי?".

"מבקש אני כי תגלה לי כיצד השכיל הרב מלובלין לקבל מידך תרומה נכבדה לטובת ישיבתו. העניין חשוב לי, משום שאני מעריץ גדול של הרב מלובלין ואני משוכנע כי יש הרבה ללמוד מדרכיו", ענה לו הרב.

הגביר חיך. "אם כך, מכיוון שהאורח הנכבד היה נבון דיו לבוא אלי לבדו, מוכן אני לגלות לו את הסוד", פתח ואמר.

"אני יודע לכבד גדולי תורה, אבל מה אעשה והראבי הצעיר שנדחק להתמנות לרב הקהילה רחוק מלכבד את משרת הרבנות, אלא להפך.

האורחים הנכבדים, הסרים אלינו לביקור קצר, אינם יודעים כי הוא מזלזל במצוות, אבל אני יודע את האמת. במה אוכל להביע את הסתייגותי מהאיש ולהעמידו אור נכון בעיני הרבנים המכתתים את רגליהם מעבר לים? בזה שאני פוסק לרבנים הבאים עמו — 'חמישים דולר ולא יותר'.

"אך כשהגיע לכאן הרב מלובלין, ראיתי לפניי גאון וחכם אמיתי. לאחר שהתבונן ביחסי הנוקשה אל הראבי שלנו, ביקש לשוחח עמי ביחידות. מפני כבודו הסכמתי מיד. כשנסגרה הדלת פנה אליי בשאלה ישירה — 'אימרו לי מר, איך נראה בעיניו ראבי כזה, שגדל והתחנך באמריקה?'

בשמעי את שאלתו התרגשתי מאוד והושטתי לו את ידי. 'אס-כן, גם האורח הנכבד מבחין במהותו המפוקפקת של הראבי שלנו. עכשיו יש לנו שפה משותפת', אמרתי לו.

"אראז הסביר לי הרב מלובלין, כי יעבור זמן עד שתוכל אמריקה לגדל רבנים משלה, ובינתיים עלינו לבסס ולפתח ישיבות גבוהות, בלובלין ובמקומות נוספים, כדי לגדל ולחנך רבנים גדולי-תורה, שבבוא היום יאירו גם את אמריקה. מכיוון שהגענו לתמימות-דעים בינינו נתתי לו תרומה נכבדה".

הגביר השתתק לרגע ונתן ברב שלפניו מבט חד. "ומפני שגם כבודו הבין זאת ובא אלי לבדו, ראוי אף הוא לתרומה נכבדה?". חתם. ביר-במקום הוציא את פנקס המחאות שלו ומסר לאורחו תרומה נכבדה למוסדותיו.

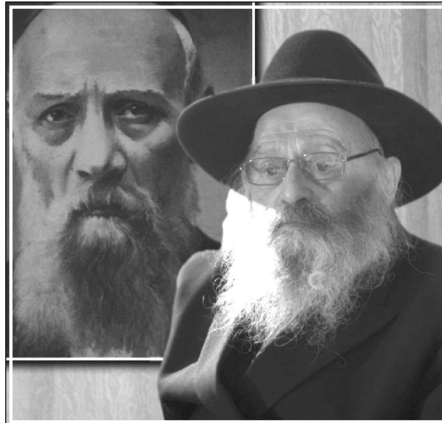
הרב עיכב, הבחור ניצל

להניח לי לחזור הביתה, כדי להתכונן לצום. הוא, כאילו לא שמע אותה, הוסיף לדבר עוד ועוד. התנהגות זו הייתה מאוד לא-שגרתית אצלו, שכן היה עדין-נפש במידה בלתי-רגילה, ומעולם לא גרם למישהו אי-נוחות.

משטרה ליד הבית

"חזרתי הביתה באחת-עשרה וחצי בלילה בערך. כשהגעתי, מצאתי את בני-משפחתי חיוורים כסיד. 'איפה היית?!', תהו ומיד הבהירו לי כי נס קרה לי שלא חזרתי מוקדם יותר. 'מכונית משטרה המתינה לך כל הערב ליד הבית, ושוטרים חיפשו אחריך כדי לשלוח אותך לחזית', אמרו. אני הייתי אז בדיוק בגיל גיוס, וכל בני-גילי נשלחו לחזית מול הגרמנים. מעטים מהם שבו בשלום לאחר המלחמה.

רבי לוי-יצחק הציל את חיי, ואני ראיתי בזה אז וגם עכשיו 'מופת' שלו. אולי הוא השיב לי בכך טובה על שסעדנו אותו בימיו האחרונים. עשרה ימים לאחר מכן, בכ' במנחם-אב, נסתלק מאיתנו והותיר בליבנו כאב עמוק."

הרב רסקין על רקע תמונתו של רבי לוי-יצחק שניאורסון

מחזרתיות, ובימי המלחמה, כאשר משפחתו ברכה מהחזית לקזחסטאן, שב להיות עמה. "אבי, אני וארבעת אחי ניהלנו תורנות להיות עם רבי לוי-יצחק ולסעדו אותו. הוא כבר היה אז חולה וחלש מאוד. עזרנו לו להניח תפילין, הקשבנו לדברי התורה שחידש והשתדלנו להקל עליו ככל שיכולנו."

דיבר ולא חדל

את תשעה באב האחרון בחייו של הרב האגדי, אין הרב רסקין שוכח. "תשעה באב חל אז בשבת, והצום נדחה ליום ראשון. באותה שבת היה תורי להיות עמו, ולעת ערב התכוננתי לשוב הביתה, כדי לאכול לפני הצום. אבל רבי לוי-יצחק דיבר אליי דברי-תורה ולא חדל. הרבנית חנה הבחינה בכך וביקשה ממנו

סכת חייו של רבי לוי-יצחק שניאורסון, רב העיר יקטרינוסלב והמחוז באוקראינה, הייתה שזורה גאונית בלתי-רגילה בנגלה ובנסתר, קדושה, מסירות-נפש ענווה ותקיפות גם יחד. כל מי שבא עמו במגע עמד משתאה לנוכח אישיותו. בבית מיוחד זה גדל והתחנך בנו-בכורו, שלימים נתמנה לנשיא השביעי בשושלת אדמו"רי חב"ד.

רבי לוי-יצחק התייצב ללא חת מול גזרות השלטון הקומוניסטי. סירב לקבל תכתובים, כרוב ה'רבנים מטעם' באותם ימים, ונאבק על קוצו של יו"ד. למשל, כשביצעו השלטונות מפקד אוכלוסין, ויהודים רבים התכוונו להעלים, מתוך פחד, את עובדת היותם מאמינים בה' ובתורתו, התרוצץ בין בתי-הכנסת בעיר ומחה בקול רם נגד ההתכחשות ליהדות, ולו למראית-עין. כשזומן בעקבות זאת לחקירה, טען: "סברתי שבמפקד ממשלתי חובה להשיב אמת..."

בגלות בצי"א

זמן רב עמד מול השלטונות ומרט את עצביהם. לבסוף החליטו להיפרע ממנו והגלוהו לצי"א. הנידחת, שבמזרח אסיה. רעייתו, הרבנית חנה, ליוותה אותו בגאומות והתאמצה להקל עליו. אפילו דיו ייצרה במרידיה מעשבים, כדי שבעלה יוכל להוסיף לכתוב את חידושי התורה שלו. את חידושי רשם בכתב קטן וצפוף בשולי ספר הזוהר וספרים מעטים נוספים שהיו עמו. לימים ייפכו הערות אלה לסדרת הספרים 'תורת לוי-יצחק'.

רבי לוי-יצחק נפטר באלמנה-אטה בכ' במנחם-אב תש"ד. בן שישים ושש היה. הרב **מנחם-מענדל רסקין** מכפר-חב"ד ליווה אותו בימיו האחרונים.

הרב רסקין נולד בבבוריסק, למד בישיבות

"גפן מבטחים"
גם לך מגיע את קרן הפנסיה "מבטחים" - הקרן הטובה בישראל עם הרחבה מלאה לאובדן כושר עבודה

ביטוח מיוחד למקוואות ובתי כנסת

קבוצת גפן - המבטחת המורשת של הציבור הדתי

1800-39-33-39

ספר שמוכרחים לקרוא

נשמה עם עצמה

סיפורם המרתק של בני-ישיבה, היוצאים למסע-רוחני בחיפוש דרך רוחנית בעבודת ה'. במהלך המסע הם מתלבטים בשאלות קשות ומגלים עולמות קסומים.

ספר מסעיר, מחדש ומעורר מחשבה מאת מנחם ברוד

הפצה: 'יודאיקה', 03-9606120

פינת ההלכה

מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

ברכת 'להניח תפילין'

שאלה: מדוע אנו מברכים "להניח תפילין" ולא "לקשור", כלשון הציווי בתורה, "וקשרתם"?

תשובה: ארבע פעמים מוזכרת מצוות תפילין בתורה. פעמיים התורה משתמשת בביטוי "והיו / והיה" על תפילין של-יד ושל-ראש יחד (שמות יג, ט. טז), ופעמיים היא נוקטת את הביטוי "וקשרתם" על של-יד, ואילו על של-ראש היא אומרת "והיו" (דברים ו, ח. יא, יח).

הרמב"ם מבחין הבחנה זו בין תפילין של-יד לתפילין של-ראש, ואומר: "מניחים אותן (את התפילין של ראש) על הראש וקושרים אותן (את התפילין של-יד) על היד". בכל-זאת מברכים 'להניח תפילין', והברכה חלה על תפילין של-יד ועל תפילין של-ראש גם יחד. מדוע אין מברכים 'לקשור תפילין'? על כך ניתנו כמה תשובות:

המהרי"ט (רבנו יוסף מטרבאני) סבור, שהציווי "וקשרתם" אין כוונתו הנחת התפילין אלא עשיית הקשר (כשם שיכתבתם על מזוזות" כוונתו לכתוב על הקלף, כדי

להכינו לקביעה בפתח, ולא לכתוב ישירות על מזוזת הפתח). אך פוסקים אחרים פירשו ש"וקשרתם" אמור על ההנחה.

הב"ח ('בית חדש') מבאר, שהברכה "להניח תפילין" מדגישה כי עיקר המצווה אינה עצם הקשירה, אלא שיהיו מונחות עליו כל היום, ולפחות בזמן קריאת-שמע ותפילה.

אבל ה'צפנת פענח' (הרוג'צובי) מפרש בדיעת הרמב"ם, שאכן בשל-יד המצווה היא רק ברגע הקשירה, ואילו בשל-ראש המצווה היא שהתפילין יהיו מונחות עליו בכל רגע, אלא שלמדו חז"ל כי בשעה שהתפילין מונחות על הראש צריכות התפילין של-יד להיות על היד, וזה פרט נוסף במצות תפילין של-ראש. בזה מסביר הרבי מליובאוויטש גם את דברי אדמו"ר הזקן, שברכת 'להניח' היא על שתיהן, ומלבד זה תיקנו ברכה מיוחדת ("על מצוות תפילין") על של-ראש, "שהיא חשובה, והיא עיקר המצווה".

מקורות: מנחות ו.א. רמב"ם בראש הלי' תפילין. צפנת פענח שם פ"ד הי"ד. דרישה, ב"ח וא"ר סי' כה. שו"ע אדמו"ר הזקן שם ס"ג-ד. שו"ת מהרי"ט ח"ב סי' ז. לקוטי שיחות לט, 24 (=שלחן המלך סי' כה עמ' ס), ועיי"ש יט, 47.

מעשירים את השבת עם "שולחן שבת"

שולחן השבת שלכם ייראה אחרת עם הסדרה המופלאה

על כל פרשה שלוש-עשרה שיחות ורעיונות, עשירים וקולעים, בעלי מסר ומוסר-השכל, בשפה שווה לכל נפש. מעובדים מאוצר שיחותיו של הרבי מליובאוויטש, המאיר את פרשיות התורה ואת מועדי ישראל באור מקורי ומיוחד

להשיג בחנויות הספרים המוכרות. להזמנות בכרטיס אשראי (ולא תוספת דמי משלוח): 'יודאיקה', 1-700-704120

